

Česká školní inspekce

Ústecký inspektorát

INSPEKČNÍ ZPRÁVA

Základní škola, Košťany, Komenského náměstí 351, okres Teplice

Adresa: Komenského náměstí 351, 417 23 Košťany

Identifikátor školy: 600 084 884

Termín konání inspekce: 13. – 17. říjen 2003

Čj.:	66 308/03-5205
Signatura:	kf5cx103

PŘEDMĚT INSPEKČNÍ ČINNOSTI

Předmětem inspekční činnosti bylo zjištění a zhodnocení:

- ❖ personálních podmínek vzdělávací a výchovné činnosti celkově vzhledem ke schváleným učebním dokumentům
- ❖ materiálně–technických podmínek vzdělávací a výchovné činnosti ve sledovaných skupinách předmětů a ve školní družině
- ❖ průběhu a výsledků vzdělávání a výchovy v českém jazyku, prvouce, vlastivědě a praktických činnostech v 1. – 5. ročníku, v českém jazyku, dějepisu, občanské výchově, zeměpisu, přírodopisu a fyzice v 6. – 9. ročníku
- ❖ průběhu a výchovně-vzdělávací činnosti ve školní družině

CHARAKTERISTIKA ŠKOLY

Základní škola Košťany, Komenského náměstí 351, okres Teplice je příspěvkovou organizací zřízenou Zastupitelstvem města Košťany (adresa Teplická 297, 417 23 Košťany) usnesením ze dne 30. října 2000. Do sítě škol byla naposledy zařazena MŠMT Rozhodnutím o změně čj. 14 885/01-21 ze dne 10. 4. 2001 a s účinností od 1. 6. 2001. Škola sdružuje základní školu s kapacitou 310 žáků, školní družinu s kapacitou 75 žáků a školní jídelnu.

Školní budova z roku 1924, nedávno nově omítnutá, se nachází v klidné zóně na okraji obce. Od přístupové komunikace je oddělena parkem a sportovištěm, ke škole patří i školní dvůr se zahradou.

V době konání inspekce navštěvovalo 9 tříd 212 žáků, z toho 25 integrovaných s poruchou učení a chování a jeden žák se sluchovým postižením. Z okolních obcí do školy dojíždí 12 žáků. Ve dvou odděleních školní družiny (dále ŠD) byli zapsáni 43 žáci, ve třetím oddělení určeném pro žáky 4. – 6. ročníku (figuruje pod názvem školní klub) 17 žáků.

Školní jídelna je rozdělena na část výrobní a část odbytovou. Stravovací zařízení spadá do kategorie malých kapacit - maximální počet vyráběných jídel činí 250. V době konání inspekce využívalo možnost stravování 152 žáků, 19 zaměstnanců základní školy a v rámci doplňkové činnosti 15 cizích strávníků.

Škola vyučuje podle vzdělávacího programu Základní škola č. j. 16 847/96-2. Přihlásila se k „Hnutí Tereza“ a má propracovaný systém environmentální výchovy uskutečňovaný v rámci školní výuky i při mimoškolní činnosti. Přínosná pro školu je spolupráce se zřizovatelem a TJ Sokol.

HODNOCENÍ PERSONÁLNÍCH PODMÍNEK VZDĚLÁVACÍ A VÝCHOVNÉ ČINNOSTI VZHLEDEM KE SCHVÁLENÝM UČEBNÍM DOKUMENTŮM

Ve škole působí včetně ředitele školy, jeho zástupkyně a vychovatelek ŠD celkem 15 pedagogických pracovníků. Ředitel školy je ve funkci druhý školní rok (od 1. 8. 2002). Podmínky odborné a pedagogické způsobilosti splňuje 11 pedagogických pracovníků. Z nekvalifikovaných mají tři učitelé ukončené středoškolské vzdělání a jedna učitelka absolvovala studium speciální pedagogiky pro mateřské školy. Sedm hodin (praktické činnosti a tělesná výchova) učí vychovatelka školní družiny. Dva vyučující (z toho jeden nekvalifikovaný) v tomto školním roce začínají. Na 2. stupni se ze sledovaných předmětů plně nekvalifikovaně vyučuje fyzika, přírodopis, částečně občanská výchova, z dalších předmětů postrádá škola učitele s odborností pro matematiku a chemii, praktické činnosti

a informatiku. Výchovné poradenství zajišťuje učitelka s dlouholetou praxí, ale bez příslušného vzdělání. K přednostem školy patří možnost poskytování logopedické péče a ambulantní nápravy poruch učení na 1. stupni (ve spolupráci s pedagogicko psychologickou poradnou).

Při tvorbě úvazků na 2. stupni muselo vedení školy především respektovat potřebu zabezpečení výuky i naplnění úvazků jednotlivých učitelů (po dohodě s nimi), na 1. stupni došlo po dohodě a s ohledem na zaměření jednotlivých učitelek ke vzájemným výměnám některých předmětů, především výchov.

Organizační řád umožňuje účelné řízení školy i jejich jednotlivých úseků, jednoduché funkční schéma vymezuje vztahy podřízenosti. Všichni pracovníci znají své kompetence, jež jsou dále specifikovány i v provozním řádu. Pravidelně se schází širší vedení školy (ředitel, zástupkyně, výchovná poradkyně, vedoucí vychovatelka školní družiny), organizační záležitosti jsou projednávány na provozních i pedagogických radách, ve sborovně jsou vyvěšeny měsíční plány, funguje osobní kontakt. Zvolený informační systém zajišťuje plynulý chod školy i operativní řešení vzniklých problémů.

Vzhledem k počtu učitelů na 2. stupni tvoří všichni vyučující jeden metodický orgán, který se zabývá především operativními záležitostmi (přípravou časových a tematických plánů, plánem vědomostních soutěží, vybavením kabinetu pomůckami, plánem kontrolních prací, informacemi výchovného poradce o integrovaných žácích atd.). Metodické sdružení 1. stupně řeší navíc otázky spojené s metodami a obsahem výuky, projednávají se zde za přítomnosti zástupkyně ředitele poznatky z hospitační činnosti, nově se učitelky zabývají vytvářením kartotéky didaktických her a námětů pro pracovní činnosti.

Vedení školy poskytuje začínajícím i nekvalifikovaným učitelům pomoc, tito učitelé byli letos již navštíveni při plánované hospitační činnosti. Začínající učitelé mají stanoveného uvádějícího učitele a mají k dispozici dostatek literatury.

Podle zápisů v třídních knihách a předložených hospitačních záznamů proběhlo ve školním roce 2002/03 celkem 25 hospitací, letos zatím 7 hospitací. Hospitační činnost je plánovitá (včetně stanovení konkrétních cílů). Četnost hospitací je vyšší u zástupkyně ředitele, pro ředitele školy byly loňské hospitace především prostředkem pro lepší poznání školy a učitelů (byl ve funkci první rok). Záznamy obsahují průběh a hodnocení, případně i doporučení a opatření k nápravě zjištěných nedostatků. Plán kontrolní činnosti zahrnuje všechny oblasti školy. Výsledky kontrol jsou sice dokladovány a projednávány na schůzkách metodických sdružení, případně pedagogických radách, co však chybí, je důslednější kontrola, zda a jak byly zjištěné nedostatky odstraněny.

Problém s personálním zajištěním výuky v tomto školním roce vyvstal v souvislosti s odchodem čtyř pedagogických pracovníků v předchozím školním roce (z toho dva do důchodu). Ředitel školy absolvoval mnohá, z valné části neúspěšná jednání (nepomohla ani nabídka bytu v obci), proto byl nově přijat mj. i nekvalifikovaný začátečník.

Vedení školy vytváří dobré podmínky umožňující další vzdělávání pedagogických i správních zaměstnanců prostřednictvím kurzů a seminářů, učitelé se účastní vzdělávacích akcí v rámci PAU, pět absolvovalo kurz počítačové gramotnosti. V současné době absolvují ředitel a jedna z učitelek (s předpokladem nástupu do řídicí funkce) studium managementu. Jak již bylo zmíněno, velmi dobré jsou podmínky i pro sebevzdělávání prostřednictvím bohaté nabídky odborné i metodické literatury, odborných a profesních časopisů.

Kromě podpory vzdělávání přispívá k profesnímu růstu zaměstnanců i systém hodnocení spočívající ve kvalitně zpracovaných kritériích pro přiznání odměn a stanovení výše osobního ohodnocení, dvakrát ročně probíhá hodnocení zaměstnanců. Sebehodnocení zaměstnanců není zatím využíváno.

Personální podmínky výchovně-vzdělávací činnosti jsou celkově hodnoceny jako velmi dobré.

HODNOCENÍ MATERIÁLNĚ-TECHNICKÝCH PODMÍNEK VZDĚLÁVACÍ A VÝCHOVNÉ ČINNOSTI VZHLEDEM KE SCHVÁLENÝM UČEBNÍM DOKUMENTŮM VE SLEDOVANÉ SKUPINĚ PŘEDMĚTŮ A VE ŠKOLNÍ DRUŽINĚ

Škola má pro výuku velmi dobré prostorové podmínky. Kromě kmenových tříd jsou k dispozici odborné učebny (pro fyziku a chemii, hudební výchovu, výtvarnou výchovu, přírodopis), kuchyňka, dílny, tělocvična, školní pozemek se skleníkem, v suterénu keramická dílna vybavená hrnčářským kruhem a keramickou pecí. Dvě učebny jsou zařízeny výpočetní technikou, jedna je vybavena šesti počítači v rámci projektu INDOŠ (tento počet nedostačuje potřebám školy) a druhá staršími počítači z vlastních zdrojů – slouží především pro zájmovou činnost. Budova prošla v posledních letech rozsáhlou rekonstrukcí, průběžně probíhají další potřebné opravy. Učebny jsou nově vymalovány (některé třídy mají dřevěné obložení), s novou podlahovou krytinou, všechny jsou zařízeny novým školním nábytkem. Novým nábytkem byla vybavena také jídelna. Žáci si své svršky ukládají do uzamykatelných skříněk umístěných na chodbách, k regeneraci a k relaxaci mohou využívat o přestávkách stoly pro stolní tenis, v létě tráví žáci hlavní přestávku ve venkovním atriu. Pro výuku praktických činností škola poskytuje žákům 2. stupně pracovní oblečení. Vkusně a nápaditě je řešena výzdoba společných prostor. Tvoří ji především žákovské práce, ale plní i funkci informační a naučnou.

Jídelna je umístěna v přízemí, v pravém křídle školní budovy, kde se nacházejí třídy 2. stupně s odbornými učebnami a přílehlými kabinety, ředitelna, sborovna a kanceláře. V levém křídle jsou třídy 1. stupně, kabinet, sborovna a v přízemí tři klubovny školní družiny.

Každé oddělení **školní družiny** má svou vlastní prostornou a esteticky vhodně vyzdobenou hernu vybavenou nutným a poněkud opotřebovaným nábytkem. Stoly a židle v 1. oddělení svou výškou nevyhovují velikosti žáků, kteří musí při práci u stolů na židlích klečet. Vybavení hračkami, knihami v příručních knihovničkách a zaměstnávacím materiálem je rovněž zastaralé. V herně 3. oddělení je zároveň umístěna žákovská knihovna s 2 142 svazky, což umožňuje pružně reagovat na požadavky žáků a zásobovat je vhodnou četbou. Ve třetím oddělení mohou žáci také ke hrám používat starší počítače napojené na společnou síť. Vychovatelky obstarávají materiál, především pro výtvarné a pracovní činnosti i z vlastních zdrojů. K dispozici mají rozhlasové přijímače, přehrávače CD a televizor s videem. Školní videotéka je poměrně bohatá a je pro práci v odpoledních hodinách přístupná. V případě potřeby mohou žáci používat ke sportování a k pohybovým hrám i školní chodbu a dále tělocvičnu i pozemek a hřiště před školou.

Kabinet **1. stupně** je vybaven staršími i novějšími pomůckami, z nichž většina je umístěna přímo ve třídách. Vyučující mají k dispozici dostatek nových transparentních tabulí (český jazyk, matematika), nástěnné obrazy starší i novější, drátěné modely geometrických těles, procvičovací materiály, kartotéky slov a příkladů, pro vlastivědu nástěnné i příruční mapy, žákovské atlasy, pro prvouku příruční atlasy rostlin, v každé třídě využívají učitelky praktickou didaktickou pomůcku Dida. Další pomůcky si mohou vypůjčit z kabinetů 2. stupně. Nedostatečné je zatím vybavení jazykovými příručkami. Všechny třídy jsou vybaveny audiotechnikou, nově jsou zakoupeny diaprojektory. Z didaktické techniky postrádají učitelky zpětný projektor, televizor s videem je umístěn v jedné z kluboven školní družiny. Žáci mají k dispozici zpravidla ucelené řady učebnic, někde doplněné pracovními sešity. Další procvičovací materiály si po dohodě s rodiči pořizují žáci sami.

Škola disponuje rozsáhlým kabinetem pro **český jazyk a dějepis**. Kabinet tvoří dvě samostatné velké místnosti a přilehlá chodba s vlastním uzamčením. V těchto prostorách mají učitelé vyhrazené části pro odborné předměty. Fond pomůcek je většinou staršího data. Novější jsou pouze některé nástěnné mapy pro výuku dějepisu. Didaktická technika byla vesměs pro zastaralost a nefunkčnost vyřazena (diaprojetory, magnetofony). Zpětný projektor je možno stále ještě používat. Řada pomůcek (diapozitivy, nahrávky na kotoučích, gramofonové desky) je tak vyčleněna na okraj zájmu učitelů. Novější pomůcky (přehrávač CD, televize a video jsou k dispozici a spolu s nimi zásoba CD nosičů i poměrně bohatá videotéka pořízená vesměs z profesionálních nabídek. Potřebné informační zdroje (Slovníky spisovné češtiny, Stručné mluvnice české, Pravidla českého pravopisu apod.) jsou buď opotřebované a staršího data, nebo je jejich novější emise pořízena ve skrovnějším počtu vzhledem k pořizovací ceně (Pravidla českého pravopisu). **Pro občanskou výchovu** jsou k dispozici hlavně materiály tištěné, audio- a videoprogramy jsou víceméně úzce zaměřeny k problematice drogových závislostí. Používané učebnice tvoří ucelenou řadu od stejných autorských kolektivů.

Fyzika, přírodopis a zeměpis se vyučují v běžných třídách, do kterých žákovské služby spolu s učitelem přináší pomůcky. Pro fyziku je možnost využít i učebnu s rozvodem elektrické energie, ve které je uložena také většina používaných pomůcek. **Pro pracovní činnosti** jsou k dispozici: školní dílny, umístěné v suterénu jednoho křídla školní budovy, dále pak vytápěný velkoplošný skleník, který umožňuje práci i mimo vegetační období (duben – říjen). Na 1. stupni jsou pro práci s nenáročnými materiály využívány i kmenové třídy. Pro běžné práce na pozemku slouží i park před školou a záhonky na školním dvoře.

Na tyto hodiny žáci pracovní materiál zčásti dostávají a některé potřeby si přináší z domova.

Kabinety přírodopisu a zeměpisu jsou ve společné místnosti. V dalších prostorách je společně fyzika s chemií. Pomůcky pocházejí většinou z bývalých centrálních dodávek školám. Vybavení kabinetů pro přírodovědné předměty je dostatečné pro plnění osnov Základní školy. Záleží pouze na učitelích, jak se v kabinetech orientují a pomůcky využívají. Vzhledem k tomu, že dva vyučující pracují na škole teprve od začátku školního roku, není pomůcková základna využívána plně, protože se učitelé s kabinety postupně seznamují a potřebná rutinní znalost kabinetů chybí. Ve sledovaných předmětech mají žáci k dispozici vhodné učebnice.

Ve třídách nejsou **pro žáky se speciálními vzdělávacími potřebami** specifické učebnice ani pomůcky, poměrně skromné vybavení pro tyto žáky má učitelka zabývající se ambulantní nápravou (chybí např. bzučáky, ale i další pomůcky, které by práci učitelce i žákům usnadnily).

Z materiálně-technického zázemí školy využívá veřejnost tělocvičnu.

Vedení školy sleduje využívání materiálně technického zázemí v rámci hospitační činnosti. Prioritou pro nejbližší dobu je dovybavení tělocvičny, nákup didaktické techniky a nákup výpočetní techniky do obou sboroven. Účinná je v tomto směru spolupráce se zřizovatelem, který ve svém rozpočtu vyčleňuje pro školu potřebné částky.

Materiálně-technické podmínky jsou vzhledem k předmětu inspekce hodnoceny na 1. stupni jako velmi dobré, na 2. stupni a ve školní družině jako dobré.

HODNOCENÍ PRŮBĚHU A VÝSLEDKŮ VZDĚLÁVÁNÍ A VÝCHOVY

Vzdělávací programy

Výuka v 1. – 9. ročníku probíhá podle vzdělávacího programu Základní škola včetně úprav a doplňků. Pro integrované žáky jsou ve spolupráci s pedagogicko psychologickou poradnou (PPP) zpracovány kvalitní individuální plány. Na 1. stupni je do ambulantní nápravy zařazeno

pět žáků, žákům na 2. stupni škola nabízí doučování. Ve spolupráci s poradnou probíhá ve škole logopedická náprava.

Ve všech ročnících jsou dodržovány učební plány, které jsou pro 2. stupeň rozpracované na celé čtyřleté období. Disponibilní hodina je v 8. ročníku věnována zeměpisnému semináři, v 9. ročníku konverzaci z německého jazyka. Nabídka volitelných předmětů nevycházela z vnitřních potřeb žáků, ale především z personálních a finančních možností školy. Jako nepovinný předmět je zařazena keramika, o kterou je mezi žáky velký zájem. Ve sledovaných předmětech 1. a 2. stupně probíhala výuka v souladu s osnovami. Povinná dokumentace je vedena v potřebném rozsahu a průkazně zachycuje průběh vzdělávání. Některé dílčí nedostatky, většinou formální povahy, byly odstraněny v průběhu inspekce, výhrady ČŠI se vztahovaly i k málo průkazným zápisům z laboratorních prací z fyziky v loňských třídních knihách.

Výuka je v souladu s učebními dokumenty realizovaného vzdělávacího programu.

Kontrolu naplňování osnov usnadňují kvalitně zpracované tematické plány, plnění osnov je sledováno v průběhu hospitační činnosti a případné nedostatky odstraňovány.

Kontrola naplňování osnov je účinná.

Rozvrh hodin je sestaven v souladu s příslušnými ustanoveními vyhlášky o základní škole, při jeho sestavování byly dodrženy zásady psychohygieny. Školní řád stanovuje základní práva a povinnosti žáků (formální a pro žáky málo přínosné jsou doslovné citace z vyhlášky o základní škole), některá ustanovení týkající se organizace a provozu školy v něm chybí (např. organizační pokyny pro mimoškolní činnost, přechody žáků do učeben apod.). Ve všech pracovnách i v jídelně jsou vyvěšeny řady pracoven.

Rodiče i žáci mají přístup ke všem potřebným informacím na informačních tabulích umístěných v prostorách školy, pravidelně se konají třídní schůzky (na začátku školního roku plenární schůze). Při škole dlouhodobě pracuje sdružení rodičů, rodiče pomáhají škole se zabezpečováním a organizací různých akcí. K prezentaci na veřejnosti slouží vystupování žáků v obci při různých příležitostech.

Organizace výchovně-vzdělávacího procesu je funkční.

Za nejučinnější prostředek prevence sociálně-patologických jevů považuje vedení školy možnost seberealizace žáků prostřednictvím mimoškolní činnosti. Kromě různých jednorázových poznávacích, společenských a sportovních akcí (mikulášská zábava, maškarní ples, vánoční turnaj ve stolním tenise, pohár Coca-Cola) nabízí škola a školní družina žákům skutečně širokou paletu kroužků. Školní družina organizuje kulturní, společenské a turistické akce i o vedlejších prázdninách nebo o víkendech. Škola organizuje školní kola olympiád a sportovních soutěží, vítězové se účastní okresních kol, postup do regionálního kola je spíše výjimkou.

Výchovné poradenství je svěřeno zkušené vyučující, která v minulosti absolvovala vzdělávání pořádané pedagogicko-psychologickou poradnou zaměřené na výchovné poradenství. V letošním školním roce je pověřena také funkcí preventistky sociopatologických jevů. Priority výchovného poradenství jsou výchova k profesionální orientaci, výchovně vzdělávací problematika základní školy a integrace žáků se zdravotním postižením v ZŠ. Výchovná poradkyně kladně hodnotí spolupráci s PPP Teplice. Dále spolupracuje s obecním úřadem, policií a rodiči žáků. V případě potřeby jsou rodiče zváni do školy k jednání. Jednání jsou ojedinelá a vyvolána konkrétní potřebou. Obecně se však žáci ve škole, a to i v přítomnosti inspekce, chovali velmi slušně a vstřícně. Orientace výchovné poradkyně v problematice výchovného poradenství je velmi dobrá.

Výchovné poradenství přispívá ke zlepšení výchovně-vzdělávacího procesu.

Průběh a výsledky vzdělávání a výchovy ve skupině předmětů (matematika, český jazyk, prvouka, vlastivěda) na 1. stupni

Kvalita vzdělávání a výchovy byla hodnocena na základě hospitací u všech kmenových učitelek a ve všech třídách 1. stupně.

Při pečlivé a mnohdy velmi náročné přípravě na jednotlivé hodiny vycházely učitelky z kvalitně zpracovaných tematických plánů. Téměř všechny hodiny byly dobře připravené z hlediska činností žáků, v matematice a v českém jazyce zčásti i s ohledem na individuální vzdělávací potřeby žáků.

Z pěti vyučujících jsou tři odborně a pedagogicky způsobilé, jedna učitelka absolvovala bakalářské studium speciální pedagogiky pro mateřské školy, jedna je nekvalifikovaná, ale s dlouholetou pedagogickou zkušeností. V práci všech učitelek se kladně projevovalo osobní zaujetí a tvořivost, v oblasti využívání různých metod a forem práce i účast na vzdělávacích akcích a sebevzdělávání. Výuka byla vedena věcně a odborně správně.

Všechny kmenové učebny jsou didakticky i esteticky podnětné, vybavené novým žákovským nábytkem, úložnými prostory a v hojné míře pomůckami pro výuku (mnohé z nich si učitelky vyrobily svépomocí). Učitelky si ve třídách vytvářejí zásobníky pomůcek pro skupinovou i samostatnou práci žáků, ve třídách nechybí knihovničky s krásnou i populárně naučnou literaturou a audiotechnika. K výuce využívaly učitelky, tam kde to umožnily počty žáků, celý prostor třídy. Ve třídách s vyššími počty žáků se ovšem výuka mimo lavice uskutečňuje jen obtížně (např. v pátém ročníku). Názornost a využívání učebních pomůcek i učebnic bylo velmi zdařilé a funkční a přispívalo k efektivitě výuky. V českém jazyce a v matematice používaly učitelky různý třídící materiál, kartotéky slov a příkladů, pracovní listy, ve vlastivědě navíc nástěnnou mapu, příruční a slepé mapy, obrazový materiál, slovník, v prvouce plán obce, v prvním ročníku živé přírodniny. Dobře vybaveni byli žáci pro párovou, skupinovou i samostatnou práci. Samozřejmostí byla perfektně připravená tabule. Didaktická technika nebyla v hodinách využita.

Struktura většiny hodin, jejich organizace a volba metod a forem i účelné využití vyučovacího času s velkým podílem aktivních činností měly pozitivní vliv na aktivitu žáků i vnitřní motivaci pro učení se. Nejlépe promyšlené a pro žáky nejzajímavější byly úvodní části hodin věnované opakování, které se neomezilo jen na poslední učivo, ale bylo zaměřené i na pochopení širších souvislostí, v českém jazyce s důrazem na aplikaci pravopisných jevů. Nové učivo bylo vždy vyvozováno v součinnosti se žáky s využitím učebnice, tabule i dalších pomůcek, v prvním ročníku kromě zraku a sluchu se zapojením dalších smyslů (hmat, čich). V hodinách českého jazyka a matematiky zbyl čas na individuální práci se zaostávajícími jednotlivci, integrovanými žáky, dostatečně zaměstnaní byli i žáci hbitější a pohotovější. Nenásilně byly do výuky zařazovány výchovné aspekty (péče o přírodu, vztah k rodnému místu). Odpovídající pozornost je věnována úpravě v sešitech, v českém jazyce i práci žáků s vlastní chybou. Zajímavým způsobem jsou vedeny sešity žáků ve vlastivědě, záznamy jsou stručné a výstižné a žáci je doplňují informacemi z dalších informačních zdrojů. Psychohygienu zajišťovala různorodost činností, střídání frontálně vedených činností s prací samostatnou, ve dvojicích, řidčeji ve skupině. Zatímco ve vyšších ročnících rychlejší pracovní tempo žákům vyhovovalo, tempo výuky zvolené v prvním ročníku bylo zvláště pro pomalejší žáky příliš rychlé a únavné, pomalejší žáci nestačili dané úkoly beze zbytku splnit, a tak některé činnosti zůstávaly nedotažené. V prvním a druhém ročníku učitelky zařazovaly relaxační chvílky (protahování, zpěv), poněkud opomíjena zůstávala ve všech třídách psychohygienu psaní. Nejméně promyšlené byly téměř ve všech sledovaných hodinách závěry hodin, vyučujícím zpravidla nezůstal čas na shrnutí, případně zopakování a utřídění probraného učiva.

V žádné z hodin nechyběla vstupní motivace spočívající zpravidla ve sdělení cíle, případně průběhu celé vyučovací hodiny. Motivačně působilo zařazování didaktických her, různých skrývaček, hádanek, využití maňaska v 1. ročníku, týmová práce ve dvojici nebo ve skupině, samostatné řešení zadaného úkolu s následným vyhodnocením, návaznost na životní zkušenosti žáků, dostatek pomůcek.

Dobrá organizace většiny hodin neposkytovala žákům mnoho příležitostí k nečinnosti či nepozornosti, téměř nedocházelo k projevům ani drobné nekázně. Žáci respektovali dohodnutá pravidla, s vyučujícími i navzájem mezi sebou spolupracovali, ochotně se do jednotlivých činností zapojovali. Kde to zaměření předmětu umožňovalo, dostali prostor pro vyjádření vlastního názoru, vlastní zkušenosti. Komunikace probíhala na partnerské úrovni, jen výjimečně převažovala verbální dominance vyučující.

Cíleně učitelky rozvíjely slovní zásobu a komunikativní dovednosti žáků, dbaly na užívání správné terminologie. Kladem byla pozornost věnovaná průpravnému čtení, porozumění čtenému textu i neznámým pojmům. Dílčí nedostatky se týkaly nespisovné výslovnosti některých vyučujících a formy kladených otázek, které umožnily žákům jednoslovnou odpověď.

Hodnocení žáků probíhalo většinou slovně a mělo povzbuzující charakter. Učitelky využívají i další formy podpurného hodnocení (žetony, soutěž skupin), z náhodné kontroly sešitů a žákovských knížek je zřejmé, že žáci jsou za své výkony pravidelně klasifikováni (respektováni jsou v českém jazyce integrováni žáci). Nejméně známek se zatím v žákovských knížkách objevovalo z prvouky. Závěrečné hodnocení bylo většinou formální, probíhalo ve spěchu, někdy už po zvonění, ke vzájemnému hodnocení nebo sebehodnocení neměli žáci příležitost v průběhu ani v závěru jednotlivých hodin.

Průběh a výsledky vzdělávání a výchovy ve sledovaných předmětech na 1. stupni hodnotí ČŠI jako velmi dobré.

Průběh a výsledky vzdělávání v předmětech český jazyk, občanská výchova, dějepis na 2. stupni

Inspekce hospitovala v sedmi vyučovacích hodinách u tří vyučujících. Volba hospitovaných předmětů byla podřízena výše uvedenému přidělení předmětů a skutečnosti, že v době inspekční návštěvy byla jedna z učitelek nepřítomná. Nekvalifikovanost jednoho z učitelů nebyla v průběhu hodin výrazněji patrná stejně jako jeho dosud nepříliš bohaté praktické zkušenosti.

Účelným používáním zpracovaných časových a tematických plánů je zajištěno, že vyučující plní plynule osnovy jednotlivých předmětů. Cíle výuky volí přiměřeně k příznivému počtu žáků ve třídě (13 – 20 přítomných), evidentně se však zaměřují na úroveň průměrných žáků. Každá hodina začala upevnováním dosavadních získaných vědomostí, nová látka plynule navazovala na látku předchozí, při občanské výchově bylo patrné, že je látka probírána s ohledem na praktické použití nových poznatků ve všednodenním životě. Při sledování výuky bylo možno konstatovat, že velmi dobré plánování práce není vyváženo pečlivější přípravou na vyučování, především v materiálním zabezpečení výuky a v promýšlení účelnější pozitivní motivace žáků.

Výuka probíhá v dostatečně velkých, světlých a čistých třídách, které i svou estetickou úpravou a novým nábytkem působí příznivým dojmem. I když kabinety pro jednotlivé předměty nabízejí i starší sice, ale dostatečně názorné pomůcky, při vyučování jejich použití výrazně chybělo. Více používali žáci namnožené texty na arších, jinak výuka probíhala permanentně za používání učebnice a sešitu, občas i tabule. Při sledovaných hodinách zcela chyběla práce s jinými informačními zdroji.

Úskalím hodin byla motivace žáků k práci. Ta měla obvykle jen vnější podobu a odbývala se v rovině oznámení cíle hodiny a při povšechných pochvalách. Tak se stávalo, že mimo občanské výchovy žákům smysl probírané látky zpravidla unikala. Ve snaze využít hodin co nejefektivněji zapomínali vyučující na oddechové chvílky, žáci přecházeli z jedné činnosti k druhé a na konci hodiny zbýval čas sotva na shrnutí látky. Na hodnocení výsledků práce a na sebehodnocení samotnými žáky již vůbec ne. Hodiny často končily v době přestávek.

Členění hodin mělo tradiční strukturu, kdy po úvodním opakování došlo na novou látku, v závěru hodiny na procvičování této nové látky. Taková struktura nepřinášela žádná překvapení a vyhovovala pozornějším a pilnějším žákům, takže se při frontální práci většinou zúžila spolupráce učitele na menší skupinu žáků, zatímco ostatní zůstávali na periferii učitelova zájmu. Při vyučování nebyl patrný individuální přístup k integrovaným žákům, v naukových předmětech mají i tito žáci dlouhé zápisy, výraznější práce s integrovanými žáky není patrná ani při mluvnických kontrolních pracích. Učitelé při výkladu nové látky a jejím upevňování uplatňovali vhodné metodické postupy, pracovali promyšleně s odbornými pojmy a požadovali, aby i žáci termíny používali správně.

Pro práci byl výhodný nejen menší počet žáků ve třídě, ale i vesměs přátelské klima a v hodinách založených na dialogové metodě i nerušivé chování žáků. Ti respektovali pravidla vzájemné komunikace mezi učitelem a jimi samotnými. V okamžicích, kdy mohli vyjádřit svůj názor, diskutovat a argumentovat, využívali této možnosti a dělají to na společensky únosné úrovni. Učitelé jim obvykle nebrání vyjádřit vlastní názor.

Vyučující hodnotí žáky známkou, která má normativní charakter a tato norma je shodná pro žáky s poruchami učení i bez indikovaných specifických potřeb učení. Slovního ústního hodnocení zaznívalo při výuce málo a žáci se jen občas dozvěděli o svém pokroku.

Písemné práce z českého jazyka jsou pravidelně opravovány a vyučující trvá na opravách chyb se zdůvodněním správného řešení. V dějepise a občanské výchově učitelé zápisy žáků zpětně nekontrolují. Zadané kontrolní práce učitelé pečlivě analyzují a vyvozují z analýzy další vzdělávací postupy.

Česká školní inspekce hodnotí průběh a výsledky vzdělávání a výchovy ve sledovaných předmětech jako dobré.

Průběh a výsledky vzdělávání a výchovy ve fyzice, zeměpisu na 2. stupni a v praktických činnostech na 1. stupni

Na všechny navštívené vyučovací hodiny byli učitelé připraveni. Rozvržení učiva odpovídá hodinovým dotacím učebního plánu a zkušenosti vyučujících. Stanovené cíle výuky neodporovaly osnovám, možnostem a věku žáků. Učivo navazuje na látku dříve probranou, ale u začínajících vyučujících je menší orientace v tom, co již žáci znají nebo naopak neznají z nižších ročníků. Promyšlenější a pečlivější byla příprava učitelek v praktických činnostech.

Personální zabezpečení výuky je velmi dobré na 1. stupni a dobré na 2. stupni. Zeměpis, fyziku a pracovní činnosti vyučovali čtyři vyučující, z nichž dva neměli požadovanou kvalifikaci. Přesto však byla výuka vedena věcně správně. Orientace v osnovách je ulehčena časovými a tematickými plány.

Uspořádání a vybavení tříd a pracoven umožňuje plnit zvolený vzdělávací program. V hodinách samotných se používaly mapy, tématu odpovídající fyzikální pomůcky a v pracovních činnostech se žáci individuálně věnovali práci s papírem, práci na školním pozemku a své snažení mohli konfrontovat s řadou již hotových výrobků nebo upravených záhonů. Vhodně jsou používány učebnice.

Školní nábytek odpovídá věku žáků, prostředí tříd je příjemné a podnětné.

Vyučovací metody, organizace výuky a psychohygienu výuky, jak jsou v hodinách uplatňovány, odpovídají zkušenosti a kvalifikaci vyučujících. Zajímavé činnosti, vlastní práce, kontrola výsledků práce učitelkou, povzbuzení, opravení chybiček, respektování věkových možností a osobního tempa žáků jsou běžné na 1. stupni. Na 2. stupni se projevuje částečná nezkušenost začínajících učitelů. Také zde však byla patrná snaha o pestrost vyučovacích hodin, o zapojení žáků do tvorby hodiny a respektování osobnosti žáka. Výsledkem je, že všechny vyučovací hodiny byly pro žáky přínosem. Menší zkušenost se projevila pouze v nerespektování psychohygieny v nižších ročnících 2. stupně, kdy byly žákům poznámky do sešitů diktovány a také tempo práce bylo zbytečně vysoké, přestože v závěru hodiny čas zbýval. Zpětná vazba spočívala většinou v dotazu, zda žáci učivu rozumí.

Ve všech navštívených hodinách byli žáci vhodně motivováni a také činnosti v hodinách pomáhaly udržovat pozornost a zájem žáků. Žáci byli aktivní a ochotně reagovali na pokyny učitelů. Na 1. stupni byla zřejmá i radost žáků z práce v hodinách. Nechyběla pochvala vyučujících.

Ve všech hodinách panovala mezi učiteli a žáky vzájemně vstřícná atmosféra. Vždy byl respektován názor žáků. Dostatek prostoru byl ponechán na dotazy a vlastní zkušenosti žáků. V žádné hodině nebyla dominance vyučujících na úkor sebedůvěry žáků, vlastního poznávání nebo vzájemného respektování.

Žáci se nebáli odpovídat a jejich odpovědi, ne vždy správné, nebyly učitelem ani spolužáky zlehčovány. Interakce a komunikace žáků je na velmi dobré úrovni.

V žákovských knížkách je dostatečná frekvence známek pro informaci o prospěchu rodičům. Na 1. stupni nechybí v hodinách pochvala a povzbuzení. Učitelé znají žáky s potřebou zohlednění při práci a umí s nimi pracovat. Na druhém stupni se jedná většinou o hodnocení známkou, ale ani zde nechybí pochvala za úspěch v hodině. Takto pojaté hodnocení žáků je velmi dobré a žáky motivuje k práci v hodině.

Česká školní inspekce hodnotí průběh a výsledky vzdělávání v pracovních činnostech na 1. stupni jako velmi dobré, v přírodopise a fyzice jako dobré.

Výsledky vzdělávání zjišťované školou

Na 1. stupni zadávala škola v předchozím školním roce (především pro možnost srovnání v širším měřítku) dva druhy standardizovaných testů. Vlastní evaluační nástroje vedení školy nepoužívá, zadávání kontrolních testů, prověrek a v českém jazyce diktátů a kontrolních slohových a mluvnických prací je ponecháno na učitelích. Výsledky učitelé analyzují, případná opatření projednávají na schůzkách metodických orgánů a seznamují s nimi vedení školy.

Česká školní inspekce hodnotí průběh veškeré sledované výuky jako dobrý.

HODNOCENÍ SOUČÁSTÍ ŠKOLY

Průběh a výsledky vzdělávání ve školní družině

Režim ŠD byl sestaven tak, aby vyhovoval potřebám rodičům. Školní družina je žákům k dispozici od 5:45 do 7:45 a odpoledne od 11:40 do 16:30 hod. Žáci 3. oddělení, kteří jsou věkově starší (4. – 6. ročník), mohou navštěvovat ŠD od 11:40 do 14:30. V době inspekční návštěvy byli v 1. a 2. oddělení zapsáni celkem 43 žáci (v průměru 21 žák na oddělení) a ve 3. oddělení 17 žáků. Vychovatelka 3. oddělení dobírá pracovní úvazek jako učitelka v základní škole. Její rozvrh je sestaven tak, aby jí nebránil vykonávat práci podle stanoveného režimu. V rámci školní družiny nabízejí vychovatelky i práci v zájmových kroužcích (2 turistické, kroužek pěstitelský, kroužek dovedných rukou a kroužek pohybový), do nichž se mohou

přihlásit i žáci 1. stupně, kteří nejsou zapsáni ve ŠD. Pomoc vychovatelce s turistickým kroužkem, o který je enormní zájem (je zde zapsáno více jak 50 členů), zajišťují další dospělé osoby z řad rodičů. Od letošního září přispívají rodiče na provoz 50,- Kč měsíčně.

Ranní provoz družiny pro děti zaměstnaných rodičů probíhá v jedné místnosti, kde žáci provádějí spontánní činnosti, mohou i odpočívat na matracích a případně snídat donesenou stravu.

Při odpolední činnosti reagují vychovatelky pružně na změnu počasí a v příhodných chvílích využívají především možnosti pobývat v okolí školy, které skýtá výborné podmínky pro činnosti rekreační, odpočinkové, pohybové i pracovní. V případě nepříznivých povětrnostních podmínek připravují zaměstnání v hernách, na chodbách před hernami a v tělocvičně.

Režim školní družiny je vyvážený. V době přípravy na vyučování žáci po dohodě s rodiči nepíší úkoly, ale didaktickými hrami a četbou si opakují školní vědomosti. Při hospitační činnosti sledovala ČŠI ranní i odpolední činnosti jak spontánní, tak pracovní-technické a společenskovední.

Vzhledem k počtu přítomných žáků byly všechny činnosti dobře materiálně připravené. Při spontánních a pohybových činnostech měli žáci možnost volit z promyšlené nabídky takové, které jim vyhovovaly (společenské hry, hry s míčem, střelba na branku měkkým míčem, kolektivní hry na rozvoj smyslového vnímání). Princip dobrovolnosti umožnil, aby se všichni žáci do činností zapojovali s evidentním zájmem.

Při sportovních i herních činnostech se žáci k sobě chovali ohleduplně a plnili předem dohodnutá pravidla spolupráce. Při stravování ve školní jídelně byli žáci vedeni k sebeobslužným a hygienickým návykům.

Průběh činností ve školní družině je ve sledovaných oblastech celkově hodnocen jako velmi dobrý.

TEMATICKÁ ZJIŠTĚNÍ

Souběžně s inspekcí byla realizována tematická inspekce „Výchova a vzdělávání k lidským právům a toleranci.“ Zjištění z této tematické inspekce, která probíhá i v jiných školách, budou zveřejněna ve Zprávě ČŠI o školním roce 2003/2004.

DALŠÍ ZJIŠTĚNÍ

Údaje uvedené ve Zřizovací listině vydané zastupitelstvem města Košťany usnesením ze dne 30. října 2000 souhlasí s údaji uvedenými v Rozhodnutí MŠMT o změně zařazení do sítě škol, předškolních zařízení a školských zařízení č.j. 14 885/01-21 z 10. 4. 2001.

VÝČET DOKLADŮ, O KTERÉ SE INSPEKČNÍ ZJIŠTĚNÍ OPÍRÁ

1. Rozhodnutí o zařazení do sítě škol, předškolních zařízení a školských zařízení s účinností od 1. 6. 2001, č.j. 14 885/01-21
2. Organizační řád školy (bez datování)
3. Výroční zpráva školy za školní rok 2002/2003
4. Provozní řád
5. Záznamy z pedagogických rad za školní rok 2002/2003 a 2003/2004
6. Řád školy a školní družiny s přílohami k 1. 9. 2003, řády odborných učeben

7. Výkaz o základní škole Škol (MŠMT) V 3-01 podle stavu k 30. 9. 2003-10-27
8. Plán práce školy pro školní rok 2002/2003 a 2003/2004
9. Kritéria pro přiznání osobních příplatků a odměn
10. Třídní knihy všech tříd za školní roky 2002/2003 a 2003/2004
11. Třídní výkazy všech tříd, katalogové listy 4. a 9. ročníku
12. Dokumentace integrovaných žáků včetně individuálních plánů zpracovaných pro školní rok 2003/2004
13. Plán kontrolní a hospitační činnosti pro měsíce říjen – prosinec 2003
14. Záznamy o kontrolní a hospitační činnosti ve školním roce 2002/2003 a 2003/2004
15. Záznamy z jednání metodických sdružení pro 1. a 2. stupeň
16. Učební plány jednotlivých tříd, na 2. stupni zpracované pro celý čtyřletý cyklus
17. Seznam žáků dojíždějících z okolních obcí
18. Tematické plány hospitovaných předmětů platné pro školní rok 2003/2004
19. Žákovská dokumentace (náhodně vybrané žákovské knížky, kontrolní práce, sešity a další písemnosti žáků v hospitovaných předmětech)
20. Úvodní kontrolní práce z českého jazyka v 6. – 9. ročníku
21. Souhrnný rozvrh učitelů a tříd platný pro školní rok 2003/2004
22. Zápisní lístky do školní družiny pro školní rok 2003/04
23. Přehled výchovně-vzdělávací práce 1., 2. a 3. oddělení pro školní rok 2003/04
24. Celoroční plán akcí školní družiny na školní rok 2003/04
25. Docházkový sešit žáků do školní družiny pro školní rok 2003/2004
26. Pracovní plán školní družiny při ZŠ Košťany na školní rok 2003/2004
27. Některé výtvarné a rukodělné výrobky žáků ŠD

ZÁVĚR

Přes vynaložené úsilí se vedení školy nedaří zajistit plně kvalifikovanou výuku, palčivěji se tento problém v současnosti dotýká 2. stupně. Vedení vytváří příznivé podmínky pro profesní růst pedagogických pracovníků (účast na vzdělávacích akcích, dostatek odborných a metodických materiálů) a poskytuje začínajícím a nekvalifikovaným učitelům ve spolupráci se zkušenými učiteli metodickou pomoc. V oblasti kontroly chybí větší důslednost v zajišťování zpětné vazby. Celkové řízení personální oblasti od plánování přes činnost poradních orgánů až po vybudované kontrolní mechanismy je hodnoceno jako velmi dobré.

Škola má pro plnění zvoleného vzdělávacího programu nadprůměrné prostorové podmínky, učebny i všechny interiéry jsou funkčně zařízeny a esteticky na výši. Starším a z hlediska psychohygieny nevyhovujícím nábytkem je vybavena školní družina. Vybavení pomůckami a didaktickou technikou je velmi dobré na 1. stupni, kde si učitelky vypomáhají i svépomocí a pomůcky využívají, dobré je ve sledovaných předmětech na 2. stupni (ve společenskovědních předmětech využití i stávajících pomůcek ve výuce chybělo), pro žáky s poruchami učení a ve školní družině. Vedení školy plánovitě (a ve spolupráci se zřizovatelem) zlepšuje materiální podmínky, k prioritám pro následující období patří zlepšování ve vybavení audiovizuální a výpočetní technikou.

Výuka probíhá v souladu s učebními plány i učebními osnovami sledovaných předmětů. Odpovídající péče je věnována na 1. stupni žákům se specifickými potřebami (ambulantní náprava poruch učení, logopedická náprava) učitelky se jim věnují i v průběhu výuky, na 2. stupni nebyl individuální přístup k těmto žákům ve sledované výuce uplatněn. Sledované vyučovací hodiny na 1. stupni byly propracované a pestré, s využitím netradičních metod a forem práce a většinou i s ohledem na individuální schopnosti žáků. Na 2. stupni převládala ve sledovaných předmětech klasická výuka založená na frontálních činnostech. Příčinou může být mj. neochota měnit zažitá stereotypy nebo naopak u začínajících nebo nekvalifikovaných učitelů nedostatek pedagogických zkušeností. Nemalý význam pro formování osobnosti žáka má organizování mimoškolních akcí a bohatá nabídka zájmové činnosti. Velmi dobře je hodnocena výchovně vzdělávací činnost ve školní družině.

Složení inspekčního týmu a datum vyhotovení inspekční zprávy

Vedoucí týmu	Marta Dolinská	.Marta Dolinská v.r.....
Členové týmu	Mgr. Vladimír Bečvář	.V. Bečvář v.r.....
	Mgr. Petr Salač	.Petr Salač v.r.....

Další zaměstnanci ČŠI Romana Adámková
Eva Bechyňová
Marie Čapková
Helena Knapíková

V Ústí nad Labem dne 31. října 2003

Datum a podpis ředitele školy stvrzující převzetí inspekční zprávy

Datum převzetí inspekční zprávy: .20. listopadu 2003.....

Razítko

Ředitel školy, nebo jiná osoba oprávněná jednat za školu

Titul, jméno a příjmení

Podpis

Mgr. Milan Sanitrik

....Milan Sanitrik v.r.....

Dle § 19 odst. 7 zákona č. 564/1990 Sb., o státní správě a samosprávě ve školství, ve znění pozdějších předpisů, může ředitel školy podat připomínky k obsahu inspekční zprávy České školní inspekci do 14 dnů po jejím obdržení na adresu pracoviště vedoucího inspekčního týmu. Připomínky k obsahu inspekční zprávy se stávají její součástí.

Hodnotící stupnice:

Stupeň
Vynikající
Velmi dobrý
Dobrý
Vyhovující
Nevyhovující

Další adresáti inspekční zprávy

Adresát	Datum předání/odeslání inspekční zprávy	Podpis příjemce nebo čj. jednacího protokolu ČŠI
Krajský úřad – odbor školství Ústí nad Labem	5. 12. 2003	066 337/03
Zřizovatel: Město Košťany	5. 12. 2003	066 336/03
Rada školy	----	

Připomínky ředitele školy

Datum	Čj. jednacího protokolu ČŠI	Text
		Připomínky nebyly podány.